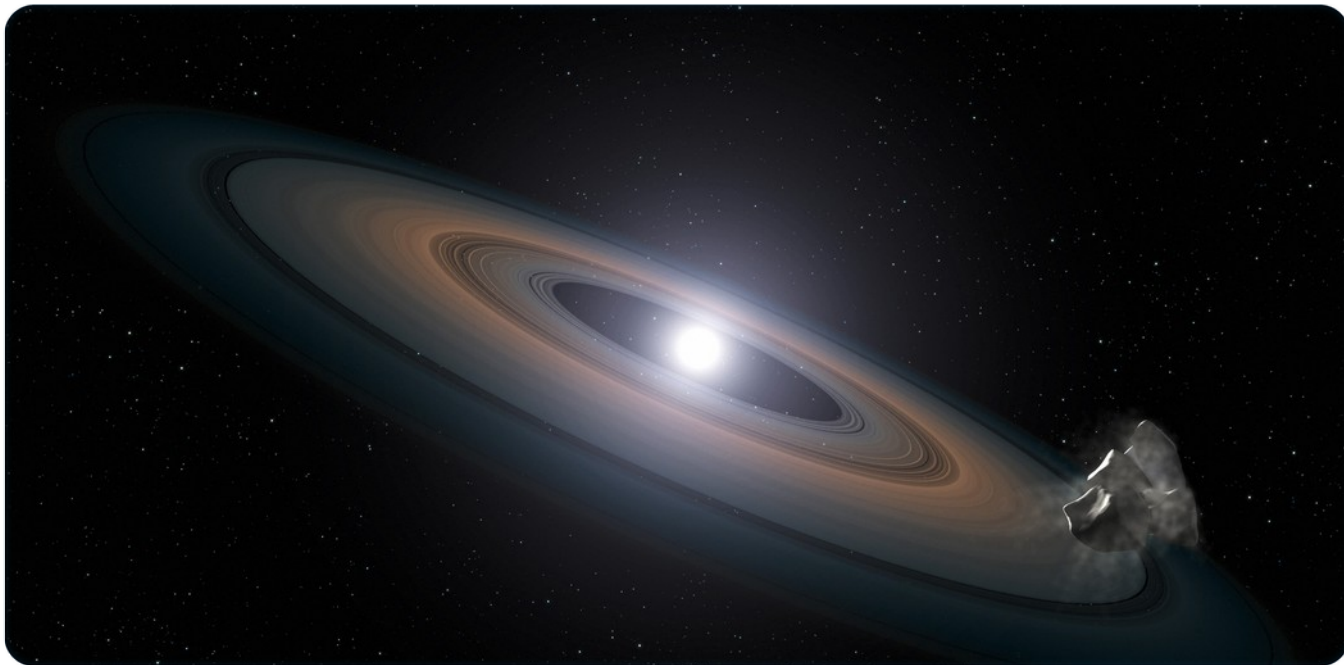

Vstajenje iz pepela

Mnogo svetlobnih let daleč od našega osončja so opazili več Zemlji podobnih planetov, ki se kot legendarni pišč feniks (ali Fawkes, če ste ljubitelj ali ljubiteljica Harryja Potterja), dvigajo iz pepela dveh izgorelih zvezd.

V istem stilu bajeslovnih bitij takim zvezdam pravimo 'bele pritlikavke'. So majhni, temni ostanki zvezd, ki so nekoč bile take kot naše Sonce. Ta par belih pritlikavk leži v mladi kopici zvezd. Pred tem odkritjem iskanje planetov v zvezdnih kopicah ni prineslo obilo sadov. Vemo, da zunaj našega Osončja obstaja okrog 800 planetov, ki jim pravimo 'eksoplaneti'. Med vsemi temi tujimi svetovi so le štirje, ki se gibljejo okoli zvezd v kopicah kot je ta!

Vendar pa to verjetno ne pomeni, da planeti ne nastajajo v zvezdnih kopicah. Majčkene, temne planete je namreč izjemno težko opaziti. Zvezde v kopici so mlade in zelo aktivne ter proizvajajo močne izbruhe energije, ki zastirajo podrobnosti zvezdnega sistema. Celo v razmeroma mirnem sistemu je opaziti planet okoli nekega daljnega sonca podobno kot poskušati opaziti kresničko na ozadju ognjemeta.

Opazovanja kažejo da ti planeti, ki so vstali iz pepela, verjetno dobivajo svojo kamnito snov od asteroidov. Asteroide je verjetno raztrgalo močno gravitacijsko polje belih pritlikavk (100.000-krat močnejše od Zemljinega!).

Zdrobljeno snov naj bi gravitacija potegnila v obroč okoli umirajočih zvezd. Na sliki je ilustracija, kako bi bilo to videti od blizu. Znotraj diska naj bi se kamnite razbitine zaletavale in zlepljale ter tvorile vedno večje in večje kepe, dokler se navsezadnje rodi popolnoma nov planet.

COOL FACT

Verjetnost je zelo nizka, a možno je, da na planetu okrog bele pritlikavke obstaja življenje. Vendar bi moral planet ležati izredno blizu beli pritlikavki, da bi bil dovolj topel, da bi imel tekočo vodo. Tako je zato ker so bele pritlikavke izčrpale vse svoje gorivo in se jedrske reakcije, ki so nekoč ustvarile velikanske količine toplote, ki jo "žive" zvezde (kot je naše Sonce) oddajajo v okolico, v njihovih sredicah ne dogajajo več.

